

DR JOSEF KONFORTI

TRAVNIČKI JEVREJI

ISPRAVCI I DOPUNE IZDANJA IZ
1976. GODINE

--- 1978 ---

Osim manjih orto- i daktilografskih grešaka u ovoj knjizi su zapaženi i drugi nedostaci i neispravnosti - osobito po pitanju broja i imena članova porodica navedenih Jevreja Travnika - koji su živili u tom gradu najmanje od početka ovoga XX stoljeća. Osim toga, izostali su i neki prilozi koji su u tekstu bili navedeni da se prilažu, a nužna su manje ili više i neka objašnjenja, koja traže neki potomci mojih Travničana.

Zbog svega toga prikupio sam i dostaviću na traženje svakom ko je primio knjigu "Travnički Jevreji" slijedeće "Ispravke i dopune" prema sjećanju preživjelih drugova.

I

I S P R A V C I

- na 2. strani, trećem stavu: poslije imena Miki ABINUNU, staviti "i Miki ALTARCU iz Sarajeva"
- na 4. strani, drugom stavu: glavni izvor pitke vode je Baš-Bunar /ne BAŠ-BUNAE/
- na 7. strani, gornji stav: iza riječi "četvrtka" ispraviti datum na 10.IX, a ne 10.XI
- na istoj strani, donji stav: iza riječi "nekoliko" - dodati "dućana"
- na 8. strani, četvrti red odozgo: umjesto riječi "očeve" staviti "njegove"
- na istoj strani, donji stav: iza riječi "trgovinu" dodati "od 1891. godine"
- na 9. strani, donji stav: iza zadnje riječi "Jasenovac" dodati: "gdje je i ubijen"
- na istoj strani pod +/ sada vidi dopunu /genealogiju/
- na 11. strani, prvi stav: iza riječi "Jevrejske opštine", dodati: "pa i matične knjige"
- na istoj strani, iza prvog stava: staviti napomenu "vidi knjigu "TRAVNIK GRAD I REGIJA" od Kr. Pa-pića /1975/ str. 118.

- na 12. strani, u prvom redu gore: umjesto "je" treba staviti "su"
- na 13. strani gore poslije riječi "za tekuću godinu" dodati: "na licitaciji kao druge micvot"
- na 14. strani u dvanaestom redu odozgo iza riječi: "uvesti" treba dodati: "u toku godine"
- na 18. strani u donjem stavu od riječi "malotrgovci" brisati "malo"
- na 20. strani, peti red odozgo iza riječi "Maldar" dodati: "ili mejtef"
- na 24. strani u donjem stavu: treba ispraviti "da" u "dr", a dole treba prekrižiti oznaku pod +/ jer fotografija nije priložena
- na istoj strani u predzadnjem redu treba ispraviti godinu penzionisanja dr Rosenzweiga da glasi "1962" umjesto 1967.
- na 25. strani u sredini iste treba ispraviti godinu rođenja ZLATE da glasi 1900 /a ne 1910/, a dole kod +/ dodati na str. 92
- na 26. strani u zadnjem redu kod napomene pod +/ također dodati str. 92
- na 30. strani u gornjem stavu prekrižiti "vidi prilog", jer ga nema
- na 31. strani u sredini o dr Avramu Atijasu iza riječi "sada" treba ispraviti tekst, da je "šef Kabineta predsjednika Ustavnog suda Jugoslavije"
- na 41. strani, prvi stav, iza riječi "ostale" dodati "sestre"
- na 44. strani, drugi stav, kod geometra GELBHAUS staviti ime "HERSCH/Hinko/"
- na istoj strani u donjoj polovini kod Šue SALOMA umetnuti slovo R.
- na 45. strani
 - red četvrti: iza reči "veliko" dodati" koji je zatim preselio u Zagreb Pod kestenjem,
 - red četvrti: umesto reči "niže" staviti "više"
 - red deveti: umesto riječi "koji" staviti "On"
 - red 13: iza "i" staviti "njegov"
 - red 15: iza "TRINKI" staviti "stari"

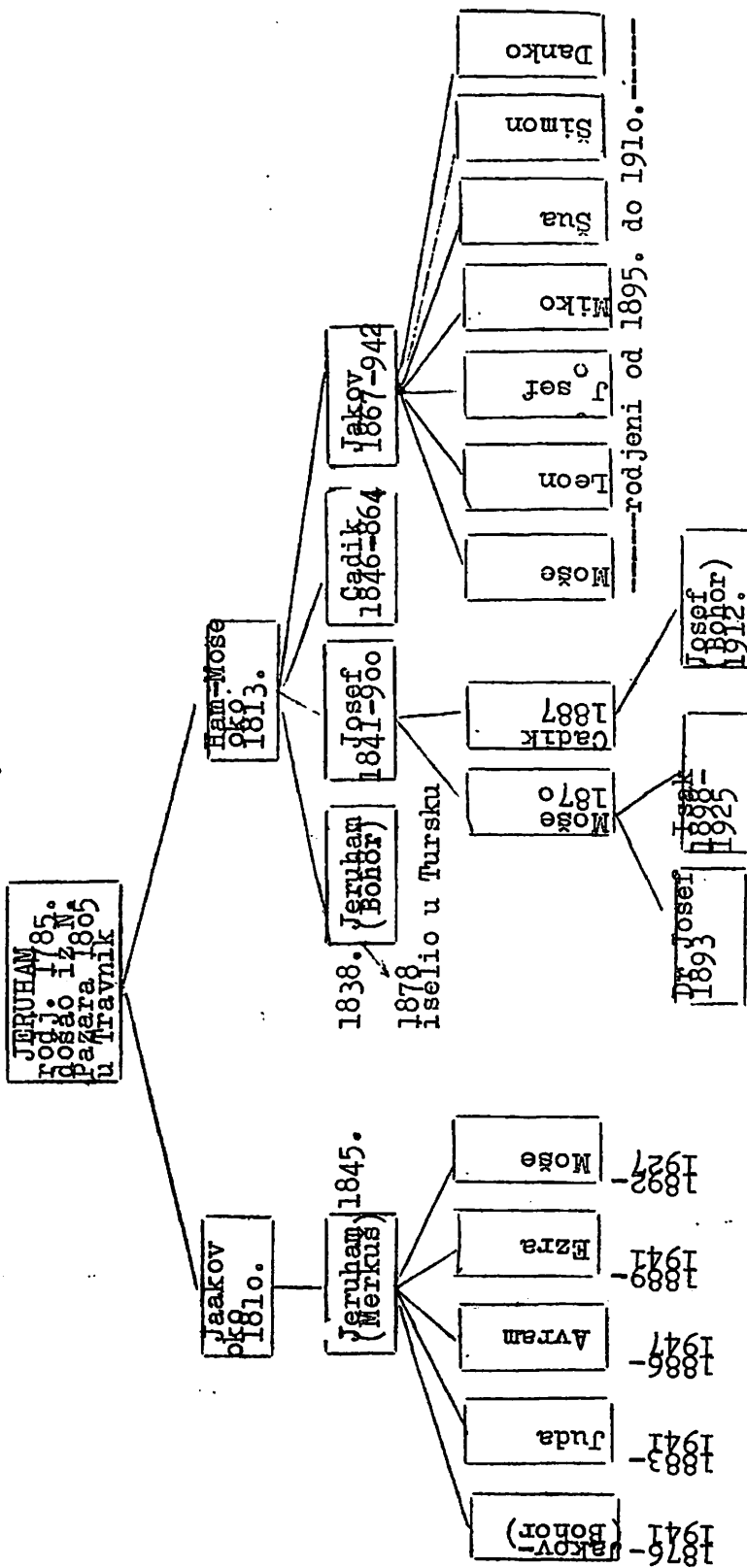
- red 17: iza "žitom" staviti: "u kući brata Jakova /Bokora/"
- red 23: iza "Miko" umjesto "J" staviti "I" i iza "malog" staviti "turskog"
- red 25: brisati "koja je izgorila 1903"
- red 24: iza reči "stanovao" dodati: "do velikog požara grada"
- red 26: iza "Jude" staviti "M", umesto "muntara" staviti "muhtara" i iza "i" dodati "porodica"
- red 33: iza "poslje" dodati: "prvog svjetskog rata"
- red 38: iza "kasnije" dodati "do 1942.g."
- na 46. strani, u desetom redu odozgo, iza riječi "Do ove" umetnuti riječi "stare bosanske"
- na 47. strani, u prvom redu, umjesto imena JUDE, staviti HAJIMA
- na stranama do 54. ima više manjih ispravaka, ali će se iste doneti pod II DOPUNE
- na 55. strani, u prvom redu: između riječi "poka-panje vjernika" umetnuti i riječ "umrlih", a na kraju stava dodati riječi "u Jajce i Bugojno"
- na 57. strani, u drugom stavu u sredini: precrtati riječi "Salamona Gaona" i riječ "djeca", a iza riječi "likvidirani" dodati rečenicu: "Moše PINTO Haimov je bio oženjen sa ESTEROM kćerkom Moše ALTARCA "CRNOG". Imao je 3 kćerke i sina Santu, od kojih je samo kći Sara preživjela, sada Abinun, živi u Sarajevu.
- na 60. strani, u drugom stavu, iza riječi "jedina kćerka" dodati ime "Isaka Bokora SALOMA Bulka".
- na istoj strani u trećem stavu, mjesto riječi "mladja" treba ispraviti da glasi "starija"
- na 67. strani, u drugom stavu, iza riječi "umrla" dodati i godinu "1931"
- na 67. strani, drugi red odozgo, iza "sin Mošo" treba dodati: "koji je umro u Njemačkoj 1945. poslije kapitulacije Hitlera" -/o porodicama ATIJAS vidi DOPUNE/
- na 69. strani, drugi stav, ispred imena EMICA staviti riječ "kćerka", koja se nije udala.

- na 70. strani, prvi stav, iza imena "kćerka Regina" dodati: "bila je učiteljica"
- na 73. strani, treći stav, kod Mike ALTARAC ispraviti očevo ime mjesto Hajima da je KALME /o porodici ABINUN vidi "DOPUNE"/
- na 76. strani, u petom redu odozgo: iza riječi "komšija" dodati "Musliman"
 - u sredini: iza riječi "Rozika se spasila" treba umetnuti riječi "kao dijete" - iz Djakova ...
 - u slijedećem redu: iza prezimena Romano, staviti: "treći sin je Benjamin"
- na 79. strani, u jedanaestom redu odozgo, prekrižiti riječ "najviše"
- na 80. strani, treći stav, iza "otslužio vojsku" dodati "krajem prvog svjetskog rata"
- na 81. strani, prvi stav, iza riječi "kćerka" staviti "Jakova" - Rahela ...
- na 83. strani, drugi stav, u šestom redu: zamijeniti riječ "prije" sa "poslije", a u osmom redu odozdo iza riječi "godine" staviti "umero 1915.g."
- na 84. strani, jedanaesti red odozdo, iza riječi "očevoj" prekrižiti "novoj radnji" i staviti riječ "kući"
- na 87. strani, drugi stav, pri kraju: iza riječi "udata za" ispraviti da glasi: "za limara Davida FINCIA, a njena kćerka za Alfreda FINCI u Sarajevu".
- na 88. strani, u četvrtom redu odozgo: iza riječi "korotama", dodati "glavni molitelj"
 - na kraju ispraviti cifru 3 sa 4 - kćerke ...
- na 89. strani prekrižiti tekst od desetog reda "Istovremeno ... do riječi "zarobljen" /vidi dopunu/
 - J. Kalderon je doktorirao 1927. godine;
 - iza riječi "uspjelo" unijeti: "1941. sa ženom i dvoje djece" -- da pobjegne ...
 - u trećem redu odozdo: ispraviti "Mamić je imao -- radnju"
- na 91. strani, u drugom stavu, iza "pokrštena", staviti "koji je" rekao ...

- na 92. strani, kod porodice Isaka E. PAPO pogrešno je zapisano o mlađjoj kćerki TILDI - treba to prekriziti do kraja stava
- na 93. strani, prvi stav, o Papi, staviti "na strani 26"
- na 94. strani, u desetom redu odozdo: prekriziti riječi "prije rata"
- na 96. strani, na kraju trećeg stava, zamijeniti ime "t.Blankuća" sa "t.Sturlaća /Ester/"
- na 97. strani, prvi stav, iza zadnje riječi "Travniku" dodati "nego u Sarajevu"
 - Sin Izidor je bio direktor Više ekonomske škole,
- na 98. strani, u šestom redu odozgo: mjesto "druga kćerka" staviti "nećakinja, a u desetom redu mjesto "nećakinjom" staviti "rodicom"
- na 99. strani, u četvrtom redu odozgo, iza riječi "Hajmo Hajon i" staviti "njegov sin Ezra"...
- na 100. strani, u predzadnjem redu: iza riječi "poslije" dodati "prvog svjetskog"
- na 102. strani, treći red odozdo: iza riječi "sin osta" treba staviti riječ "bez" umjesto "kod" - porodice ...
- na 105. strani, u četvrtom redu odozdo: iza riječi "zaštitu" umetnuti riječ "naroda" - grada ...
- na 106. strani, prvi stav, u prvom redu: umjesto riječi "slijedeći" staviti riječ "također" - upravnik
- na 109. strani, prvi stav, na kraju istoga dodati iza riječi St. Gradišku "jer sam kao radnički liječnik bio sumnjiv da pomažem partizane"
- na 111. strani, drugi red odozdo: iza riječi "kao" dodati i "veća" .. jev. opšt.
- na 112. strani pod tač. 3. na kraju: iza riječi "najbrojnijom" dodati: "od svih" - opština
- na 114. strani, drugi stav, pod tač. 5. u sredini zamijeniti riječ "prepušten" sa riječju "sačuvan".. skoro isključivo ...
- na 114. strani, drugi stav, iza riječi "je radilo" umetnuti "za vrijeme rata" - još ...

GENEALOGIA PORODICE KONFORTI (MUŠKARCI) U TRAVNIKU

od početka XIX stoljeća

-----rođjeni od 1895. do 1910.-----

NAPOMENA:

1. U poglavlju "Populacija" su opisane porodice od Jeruham-Merkuša, Josefa - moga djeda i njegovog brata Jakova M. Konforti - sa njihovim potomcima, koji su rođeni u Travniku.
2. Imena kćeri do III generacije nisu obuhvaćena u potpunosti.
3. Generacija unučadi mojih roditelja Moisea i Sare Konforti, kao i preživjele unučadi sinova Jeruham (Merkuša) Konforti, koja su rođena poslije 1945. godine, nije potpuno obuhvaćena ovom genealogijom. U svakom slučaju, u našoj zemlji iza mene ne ostaje nijedan potomak ove porodice sa prezimenom Konforti, ali su djeca i unučad (po liniji ženskog potomstva) još znatna i čuvaju sjećanja na porodice Konforti iz Travnika. Jedino porodica moga strica Zadika i njegovoga sina Josefa-Bukia u Izraelu (Givat-Shmuelu) čuva još prezime Konforti.

O B J A Š N J E N J E

genealogije KONFORTI

Praotac ove travničke porodice JERUHAM je navodno doselio u Travnik krajem 18. ili početkom 19.og stoljeća /oko 1800.g./ kao mladi trgovac. Bio je već oženjen i imao je dva sina. Stariji sin Jaakov je naslijedio oca u trgovini, a mlađji sin MOSE je kao mladić učio u Sarajevu u raznim "ješivot" i postao je "Haham". Oženio se u Travniku sa RAHELOM, s kojom je imao 4 sina. Kao haham je u starosti iselio 1887. godine u Jerusalem - po starim običajima svečano - ali je te iste godine umro u Jerušalajimu na sam Dan Roš-Ašana /navodno je obolio onda od malarije/. Supruga RAHEL se je vratila sinovima u Travnik i živila je još oko 25 godina do 1913.g.

Stariji njegov brat JAAKOV je imao samo jednog sina JERUHAMA, koji je iz religioznih predrasuda dobio nadimak MERKADO, što znači "otkupljen", pa su ga i zvali MERKUS. On je bio trgovac, imao je 5 sinova i 2 kćerke. Najmlađji sin MOŠE je umro kao mladić, a ostala 4 brata su bili oženjeni sa djecom.

Najstariji sin Ham-MOŠEa, Bohor-JERUHAM bio je viši činovnik turskog Vezirata Bosne i kao takav je morao ići sa otomanskom vladom 1878.g. Služio je dalje u Maloj Aziji, u mjestu Manisi kod Smirne /Izmira/. Imao je i on muške /vjerojatno i ženske/ djece, ali nije poznato koliko i njihova imena. On je umro početkom XX stoljeća, ali poslije mlađjeg brata JOSEFA /moga djeda/, koga je zadnji put došao posjetiti pred njegovom smrću. Ovaj drugi sin Ham-Mošea gazda-JUSO, moj djed, bio je trgovac manufakturne robe. Oženjen sa RIFKOM ATIJAS iz Krajine, imao je dva sina i četiri kćerke. Stariji sin /moj otac/ MOŠE i moj stric ZADIK bili su oba trgovci. Kćerke po starosti su bile: RAHEL, MAZALTOV, LUNA i GRASIJA. Svi su bili oženjeni /udate/, ali Rahel i Mazalta nisu imali djece. Moj otac MOJSIJE je imao dva sina - mene JOSEFA i moga brata ISAKA, koji je umro neoženjen 1925. godine, a osim nas bile su i četiri sestre. Otac i stric Zadik su stradali u Jasenovcu 1941. do 1943. godine, a ja sam pobjegao 1943. partizanima.

Treći sin Ham-Mošea se zvao CADIK i umro je mlad, neoženjen 1885. godine. Četvrti, najmlađji, sin je bio JAAKOV, koji je imao sedam sinova i dvije kćer-

ke, od kojih do prvog svjetskog rata nijedan sin nije bio oženjen, dok su obe kćerke bile već udate. Otac Jakov i 4 sina su bili odvedeni i stradali su u Jasenovcu /1941-42. godine/, kao i majka LUNA i starija sestra Rahel ud. SALOM u Sarajevu, dok je mladjka Klara ud. MUSAFIA umrla ranije u Sarajevu. Od ostala 3 sina koji su preživili rat u izbjeglištvu, Šimon je umro iza rata u Zagrebu, a sinovi Ješua /SALVATOR/ i Daniel /DANKO/ još žive u Italiji /Milanu/ i u Israelu /Rišon Lecionu/. Salvator ima 2 kćerke a Danko nema djece.

Moj stric ZADIK je imao sina JOSEF-BUKIA i kćerku RENU. Sin Josef sada živi u Israelu /u Givat-Shmuelu/, ima takodjer dva sina /Sabre/, od kojih je stariji NURI - advokat, već oženjen i ima dvije male kćerke, a mladjji sin AMOS sada služi vojni rok u Israelu. Njihova baka BLANKA /supruga Zadika/ je takodjer preživjela u izbjeglištvu u Italiji, sada živi u Israelu.

Od mojih sestara najstarija RIFKA ud. ALKALAJ živi u Beogradu; ima tri sina i kćerku: Leona, Maria i Joška, a kćer Klaru-Bebu. Svi su preživili rat u izbjeglištvu ili u partizanima - osim najstarijeg sina ing. Leona /Bukia/, koji je kao jugoslovenski oficir bio u njemačkom zarobljeništvu. Mladjka sestra DIANA ud. KALDERON preživjela je rat sa mužem profesorom SALOMONOM, kćerkom Lorom i sinom Davidom-Batom. Kći je udata i ima dve kćerke, a živi u Luganu /Švajcarska/, a sin Bato je mašinski inženjer i doktor nauka, živi u Londonu, ima dva sina. Treća sestra REGINA, udata DRUTTER je umrla 1953. godine. Imala je kćerku Elu i sina Isaka - Bracu, koji sa familijama žive sada u Zagrebu. Muž Regine Salomon Drutter je bio trgovac pomoćne robe u Šibeniku, umro je poslije rata 1949. godine. Najmladjka sestra TILDA, ud. MUSAPIJA je živjela u Splitu do 1943. godine kada je od Nijemaca odvedena sa mužem u Beograd, gdje su stradali na Banjici. Ostala je živa jedina NINA jer je bila partizanka.

Prema tome, od porodice moga djeda JOSEFA KONFORTI, sada još živimo moj rođjak Josef-Buki u Israelu i ja bez djece. Drugi moj rođjak Josef STOCKHAMMER-STOKIĆ, sin očeve sestre LUNE, bio je u njemačkom zarobljeništvu kao oficir, sada živi u Sarajevu.

Od pet sinova JERUHAMA-MERKUŠA, nijedan više nije živ. Od sina JUDE je ostao živ mladjji sin SALOMON KONFORTI, pravnik, oženjen, ima jednu kćerku. Veći broj potomaka ove porodice Konforti je ostao od mojih udatih

sestara u Jugoslaviji. Od strica Zadika u Israelu, od JAKOVA-BOHORA KONFORTI /MERKUSA/ preživila je samo jedna kćerka RAŠELKA MOLHO, sada u Njujorku.

U Sarajevu, maja 1977.

J.K.

II
D O P U N E

Kod porodice ABINUN /str. 73-76/ - o MOŠI ABINUN:

Sa prvom ženom RAHELOM je imao sina DAVIDA-Bohara i kćerku ESTERU.

Sa drugom ženom SAROM, rođjenom Bahar iz Sarajeva je imao dva sina - Salomona i Avrama-Miku, i četiri kćerke: Roziku, Rikicu, Mazaltu i Solčiku.

Sestre Moše /kćerke Davida/ bile su: FLORA ud. BARUH u Višegradu, SARA ud. MONTILJO u Travniku i RAHELA ud. KATAN u Sarajevu, koja je poslije smrti muža preselila u Travnik sa 4 maloljetnih kćerki.

Mošo i Hajim Abinun su umrli prije rata, kao i sestra Flora i Sara. Avram Abinun je odveden 1942. u Jasenovac i odmah ubijen, a Isak Aninun je ostavljen teško bolestan 1942. u Travniku, gdje je i umro poslije nekoliko mjeseci. Rahela Katan je odvedena u januaru 1942. u logor u St. Gradišku, gdje je stradala. Starija kćerka Bukica Broner u Splitu je umrla prije rata, a dvije kćerke /Vida i Estera/ su izbjegle iz Dalmacije u Ameriku, gdje i sada žive. Vida je udata za Rafaela Levia, a Estera je neudata.

SARA /Moše/ ABINUN je odvedena sa neudatom kćerkom Mazaltom u Djakovo, gdje su obje obolile od pjegavog tifusa i ondje umrle. Stariji njen sin Salomon je maturirao u Gimnaziji u Travniku i počeo je studirati farmaciju. Ali kada je otac umro napustio je studije i preuzeo je očevu radnju /kože i narodnih lijekova/. Sa ženom RENOM rodj. ATIJAS, koja je 1941. tek bila rodila prvo dijete, odveden je u Jasenovac i sve troje je stradalo. Njegova sestra Rozika ud. FINCI u Sarajevu je pri operaciji strume /Basedow?/ umrla. Rikica ud. PINTO u Sarajevu je sa majkom Sarom odvedena u St. Gradišku i ubijena sa sinom MORENO. Solčika je bila udata za SALOMA u Jajcu. Sa mužem i dve kćerke odvedeni od ustaša u logore i svi su stradali.

Mr.ph. AVRAM /MIKO/ ABINUN, mlađji sin Sare, rođjen 3.XII 1919. u Travniku, završio je Gimnaziju, studirao je i diplomirao farmaciju na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu 1948. U NOV-i je kao sanitetski kapetan I klase bio demobilisan. Oženio se sa ALISOM

KUNIC, apotekarkom, imaju sina MARIO /MOŠE/, koji je ove godine diplomirao na medicinskom fakultetu.

Kod porodice ATIJAS /str. 65/

JAKOB /JAKŠA/ J. ATIJAS, rođen 1891. u Travniku je bio šumar sa Srednje-šumarskom školom u Sarajevu. Kao lugar je služio u Kaknju, Bileću, Cazinu i u Fojnici kod Kiseljaka, gdje se oženio sa Sultanom rođj. ALKALAJ. Premješten konačno u Travnik imao je dva sina koji su pohađjali gimnaziju. Stariji sin Leon /Juda/ je rođen 1922. a mlađji Braco /Moric/ je rođen 1926. u Cazinu. Jakša je sa Sultanom odveden u januaru 1942. godine u Jasenovac i odmah po dolasku ubijen /kako je opisano/. Majka Sultana je rođjena u Fojnici oko 1900. godine kao najmlđje dijete MORDE; nju je adoptirao njegov brat AVRAM /MAMI/, oba sinovi JUDE, trgovci u Fojnici. Od ove porodice /Jakše/ spasio se samo LEON, sada inženjer niskogradnje u Splitu, na taj način što je njegovome stricu Avramu Atijasu uspјelo da dobije propusnicu za Leona, da može nastaviti gimnaziju u Splitu /u Travniku je bio ispisan 1941. godine/. Njegov mlađji brat BRACO je nastojao takodjer da dva puta bježi u Dalmaciju, ali mu to nije uspјelo. Bio je uhvaćen od ustaša na Bradini kod Konjica i odveden je u Jasenovac, gdje je ubijen. Leon je za vrijeme rata najprije bio SKOJ-evac i dva puta je bio hapšen u Splitu od Italijana /uhvaćen je bio kada je dijelio letke/. Poslije kapitulacije fašističke Italije otišao je u partizane - u 4. splitsku brigadu IX dalmatinske divizije od njenog osnutka i ostao do kraja rata, koji je dočekao u oslobođenom Trsttu. Bio je onda već član KP i poslan je bio sa grupom mladih oficira u Moskvu na studije 16.III 1946. gdje je bio završio četiri semestra u Vojno-inženjerijskoj akademiji "Kujbiševa". 1948. godine se je vratio u Jugoslaviju /zbog Rezolucije IB/. Nastavio je studije na Tehničkom fakultetu u Ljubljani, gde je upisao peti semestar, jer su mu bili priznati ispiti koje je položio u Moskvi. Početkom 1949. bio je uhapšen zbog toga što nije prijavio druga, koji je bio na liniji IB, i osuđen na 8 mjeseci zatvora, koje je odležao. Bio je onda demobilisan i teško je mogao dalje da studira bez ikakvih sredstava ili stipendije. Dobivao je u Ljubljani samo neku pomoć kao "socijalno ugrožen" /2000 din. od Rejona gdje je stanovao/. Konačno je 1954. diplomirao. Pošto nije mogao živiti od potpore, bavio se je za vrijeme studija i fotografiranjem. Zaposlio se je najprije u

Ljubljani u "Slovenija ceste" do maja 1960, a od tada radi u preduzeću "Konstruktor" u Splitu. Radio je kao glavni inženjer Operative u Južnoj Americi /Kolumbiji/, odakle se poslije četrnaest meseci, 1973. godine, morao vratiti iz familijarnih razloga /umrla mu je žena, a kćerka je studirala u Varaždinu/. Sada vrši dužnost rukovodioca "priprema i plana" OCUR-a Niskogradnje.

Kod porodice KALDERON /str. 88-91/

DAVID i FLORA /Beara/ KALDERON su imali devetoro djece, i to: Salamona, Jakova, Esteru, Sidu, Avrama-Mamića, Delisju-Diku, Veneciju, Leona i Izidora; tj. pet sinova i četiri kćerke. Sva su djeca rođena od 1894. do 1908. godine. Od ove djece je samo Dika umrla kao djevojčica od TBC kostiju. Majka Beara je umrla 1925, a David 1937. u Zvorniku, gdje je bio kod kćerke Estere Bararon. Svi ostali članovi su dočekali 1941. godinu i preživili, odnosno stradali su u ratu kako slijedi: prof. Salomon se spasio sa ženom i dvoje djece skrivanjem u Dalmaciji, dr Jakov, veterinar, prebjegao je iz Srbije u Dubrovnik i skrivao se u Dalmaciji za vrijeme rata. Oženio se 1927. sa Belom Levi iz Smedereva, koja je rodila jednu kćerku i sina Davida, ali je umrla 1933. Jakov se ponovo oženio 1936-37 sa Verom Gal iz Sombora sa kojom je imao kćer Amiru i žive od 1948. godine u Israelu /Jerusalem/. Venecija se udala 1934. za Izidora Sumbulovića u Sarajevu, s kim je imala kćerku Cicu. Iselili su u Israel, gdje je muž umro na operaciji prostate, a kćer Cica je udata i živi u Vašingtonu. Venecija sada živi dalje u Israelu /Naharija/. Dika je umrla u 14-toj godini u Travniku.

Profesor Salomon Kalderon je počeo predavati u Jevrejskoj školi u Beogradu 1929. Penzionisan je 1951. zbog teške bolesti bubrega poslije nephrectomiae. Od te godine /1951/ preuzeo je dužnost Sekretara Saveza jevrejskih opština Jugoslavije u Beogradu, koju je vršio do 1961. godine. Umro je 1968. godine.

Sida Kalderon je bila neudata. Otišla je sa partizanima 1941. u šumu i brzo je poginula. Leon je spašen u Beogradu, gdje se je skrivao pod tuđim imenom /srpskim/. Poslije rata oženio se sa Olgom. Kao trgovački zastupnik živi i sada u Beogradu. Izidor, najmladji, bio je mehaničar; skrivao se je za vrijeme rata takodjer u Beogradu, ali je ipak uhvaćen od Nije-

maca i stradao u logoru.

Kod porodice STOTTER /str.98. - umetnuti prije porodice dr GLASSa/

..... Jedan od prvih i glavnih direktora Šumsko-pilanskog preduzeća "UGAR" na Turbetu kod Travnika bio je bez sumnje MAKS STOTTER. Vršio je dužnost tehničkog direktora u šumi kod sječe i prevoza balvana od 1917.g. Sa suprugom ELVIROM imao je pri dolasku dvije kćerke /Martu i Irenu/. Irena je umrla 1921. a onda se rodio sin ARTUR 1922. godine koji je odrastao u Turbetu i posjećivao je Veliku gimnaziju u Travniku do odlaska sa porodicom u Zagreb - 1939. godine. Maks Stotter je radio u "UGAR"-u samo do 1925. kada je ta firma bila prodana Italijanima. Od te godine su bili u Putićevu kod ž.stanice Dolac na imanju veleposjednika BUDIMIROVIĆI, gdje su osnovali fabriku alkohola. 1937. godine vratio se u Turbe, a pred rat iselili su u Nikšić /Crnu Goru/, odakle je ta porodica 1943. godine /poslije kapitulacije fašističke Italije/ od Nijemaca otpremljena u logor Belsen-Bergen u Njemačku, gdje je Maks umro. Supruga Elvira i sin Artur su preživili rat u logoru i vratili se u Zagreb. Kćerka Marta se je udala pre rat za jugoslovenskog majora Slavka BJELAJCA s kojim je emigrirala u Ameriku već 1941. Kada je Bjelajac bio penzionisan preselili su u Španiju, gdje i sada žive. Majka Elvira i brat Artur su iz Zagreba 1948. godine iselili u Izrael, ali je 1954. godine majka otišla kćerki u Španiju gdje je obolila i umrla 1958. godine.

Kod porodice FIERTEL /str. 102/

Stariji sin LEOPOLD /Poldi/ je bio u prvom svjetskom ratu zarobljen u Rusiji, gdje je ostao. Mladji sin RUDOLF /Rudi/ je prije drugog svjetskog rata radio u rudniku Ljubiji. Za vrijeme rata sakrivao se je u Srbiji /pošto je bio pobjegao iz zarobljeništva/, a poslije rata je radio u rudniku Drveniku /Raška/. Rozy je spasio stolar NATRAS, koji ju je i oženio. Sada živi dalje u Travniku kao sirota udova. Herman Fiertel sa ženom i djeca Izidor i Judita su odvedeni u ustaške logore 1942. godine gdje su stradali.

Kod porodice JUDE M. ATIJASa /str. 63/

Njegov otac MOŠE, koji je umro i zakopan bio u

Splitu 1866.godine /piše njegov sin Avram/ imao je brata JAKU, koga su zvali t.JAKIĆU, a bio je stručan opančar i sarač. On je imao sina MOSE /koga su zvali "Mošu di Jakiću"/, bricu, zatim putnika, oženjenog sa SAROM rođj. PAPO, koja je kasnije pobjegla sa Pinkasom DRUTTER, mužem RAHELE, sestre Moše u Italiju.

Juda, zv. Dudo el muhtar, trgovac i knjigovezac je umro u Travniku 1924. godine od kljenuti srca /infarcta?/, a njegova žena LUNA 1940. također u Travniku. Drugi sin Izidor, bravar je iselio iz Beča u SAD po nagovoru i uputstvu tada studenta Isaka Altarca "ALTIS" a ili njegovog brata učitelja Avrama. Izidor je bio stručnjak za otvaranje blagajničkih gvozdениh kasa. U Sarajevu se prije odlaska u Beč oženio i u Americi je dobio tri sina.

Drugi brat Muhtara Dude - JAKOV -t.JAKIĆU je imao osim sina Moše i četiri kćerke: Rahelu, Renu, Sunhu i Lunu - sve udate van Travnika. Sin Mošo /di Jakiću/ je imao dva sina /Mimila i Jakicu/. Mimili je sa ženom iselio 1948. u Israel i ondje su oboje umrli. Mladji sin Jakica je umirovljeni profesor i živi u Zagrebu.

Kod porodice Rafaela A. ATIJASA /str. 67/

Osim sinova Avrama i Leona /Jude/, imao je i kćerku BLANKU, koja je bila udata za Rafu PINTO, službenika Gradske opštine; imali su malu kćerku Floru. Osim Avrama /koji je preživio u zarobljeništvu u Njemačkoj/, svi su članovi ove porodice stradali u logorima ustaša.

David /Jude/ ATIJAS /str. 66/ rođen je oko 1860. godine. Njegova žena Mirjam je umrla 1924.godine, a rodila je djecu: sinove Judu, Jakova i Mošu i kćerke Rifku, Buenu i Saru. Samo je Rifka bila udata u Travniku za Rafaela Atijasa, druge dvije su bile udate u Sarajevo i u Bihać. Najstariji sin Juda je umro neoženjen /u 17 - 18 godini/, Jakov je bio oženjen sa Rahelom BARUH, kćerkom Cadika iz Bijeljine. Imao je kćerku Mirjam /Minku/. Sve troje je stradalo u logorima ustaša. Najmladji sin Mošo umro je u njemačkom zarobljeništvu. Bio je oženjen sa Solčikom rođj. Kabiljo iz Žepča. Imali su sina Davida. Oboje su odvedeni i stradali su u ustaškim logorima.

Kod porodice Davida A. ATIJASA /str. 67/

On je rođen oko 1877.g. Sa suprugom Sarom rođj. Altarac imao je dva sina /Avrama-Bohora i Salamona/ i tri kćerke /Blanku, Renu i Leu/. Najstarija Blanka je udata za Morica /Musu/ Kabiljo u Derventu, sada žive u Israelu; Rena, udata za Salamona Abinuna je stradala sa mužem i malim djetetom u Jasenovcu. Lea je bila neudata, stradala je u logoru. Supruga sina Avrama-Bohora Bukica, zvala se je LUNA, kćer pok. Benjamina i Grasje PINTO.

Kod porodice KALME H. ALTARCA /str. 73/

Stariji sin staretinara Hajima Altarca - KALME je sa nekom potvrdom dr Glassa iz Trsta bio uspio da iseli 1941. u Split sa ženom Hanom, odakle su ih Nijemci 1943. /poslije kapitulacije fašističke Italije/ odveli u Beograd i ubili. Sin njegov Miko i kćerka Paula su se spasili u partizanima. Sada žive u Sarajevu.

Kod dr Rafaela NAHMIASA /str. 106/

Rođen je u Banjaluci od oca Samuela i majke Estere 25.XI 1897. Studirao je medicinu u Beču poslije prvog svjetskog rata i specijalizirao je bakteriologiju. Do 1941. je radio u Državnoj bolnici u Osijeku. Umro je u Travniku poslije rata 11.I 1953.

O velikom požaru Travnika /str. 6/

Prilaže se tekst španjolske pjesme o tom ogromnom požaru, koju je tada komponovala Rahela Levi u Zenici, sestra čuvenog Zeki-ef.ATIJASA iz Sarajeva. Iz toga se vidi kako su i žene x/ početkom ovog stoljeća - sefardkinje - komponovale /rimovale/ pjesme ne samo za čestitke djece i povodom slavlja, nego i o žalosnim događajima onoga vremena.

Prednje Dopune sam zapisivao kako sam ih primao od zainteresovanih preživjelih travničkih Jevreja iz

svih krajeva /ne samo iz Jugoslavije/. Umjesto novog izdanja ove knjige, koju sada nisam u stanju da preduzmem, molim da se i ovim načinom sve greške i promjene podataka sa ovim napomenama prime kao vjerodostojne, istinite činjenice, više ili manje od istorijske vrijednosti.

Zahvaljujem ponovo svima za pomoć sa željom da nas svi ovi podaci podsjete i podstaknu na oživljavanje i jačanje opšte humanosti.

U Sarajevu, 18.V 1977.

Dr Josef Konforti

